

sine

ISSN
1309
5838

cinema

sinecine Sinema Araştırmaları Dergisi
sinecine Journal of Film Studies

2014 > 5 (1) > Bahar > Spring

*dipnot

2014 > 5 (1) Bahar > Spring

sinecine

Sinema Araştırmaları Dergisi > Journal of Film Studies

* dipnot

sinecine

Sinema Araştırmaları Dergisi

Journal of Film Studies

2014 > 5 (1) > Bahar > Spring

sinecine hakemli bir dergidir. Yılda 2 kez yayımlanır. Derginin yazım dili Türkçe ve İngilizcedir. Dergide yayınlanan yazıların sorumluluğu yazarına aittir. Kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz.

> Editör | Editor

Hasan Akbulut (Kocaeli Üniversitesi)

> Editör Yardımcısı | Editorial Assistant

Burçin Kalkın Kızıldaş (Ankara Üniversitesi)

Ş. Ezgi Mert (Ankara Üniversitesi)

>Yayın Kurulu | Editorial Board

Hasan Akbulut (Kocaeli Üniversitesi)

Seçil Büker (Gazi Üniversitesi)

Nezih Erdoğan (İstanbul Şehir Üniversitesi)

Hakan Erkalıç (Mersin Üniversitesi)

Ahmet Gürata (Bilkent Üniversitesi)

S. Ruken Öztürk (Ankara Üniversitesi)

Y. Gürhan Topçu (Mersin Üniversitesi)

> Danıřma Kurulu | Advisory Board

Tül Akbal Süalp (Bahçeşehir Üniversitesi)

Umut Tümay Arslan (Ankara Üniversitesi)

Savaş Arslan (Bahçeşehir Üniversitesi)

Canan Balan (İstanbul Şehir Üniversitesi)

Nazlı Bayram (Yaşar Üniversitesi)

Melis Behlil (Kadir Has Üniversitesi)

Feride Çiçekoęlu (İstanbul Bilgi Üniversitesi)

Aslıhan Doęan Topçu (Mersin Üniversitesi)

Senem A. Duruel Erkalıç (Mersin Üniversitesi)

Ayla Kanbur (Yeditepe Üniversitesi)

Barış Kılıçbay (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)

Serpil Kirel (Marmara Üniversitesi)

Uęur Kutay (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Dilek Kaya (Yaşar Üniversitesi)

Ersan Ocak (Bilkent Üniversitesi)

Oęuz Onaran (Ankara Üniversitesi)

Kaya Özkaracalar (Bahçeşehir Üniversitesi)

Emine Uçar İlbuęa (Akdeniz Üniversitesi)

Nazmi Ulutak (Anadolu Üniversitesi)

Ertan Yılmaz (Dokuz Eylül Üniversitesi)

* dipnot

> Uluslararası Danışma Kurulu International Advisory Board

Steven Allen (University of Winchester, UK)

Eylem Atakav (University of East Anglia, UK)

Chris Berry (University of Londra, UK)

Flavia Laviosa (Wellesley College, USA)

Karen Lury (University of Glasgow, UK)

Karen Randell (Southampton Solent Univ, UK)

Yvonne Tasker (University of East Anglia, UK)

Valentina Vitali (University of East Londra, UK)

> İngilizce Dil Editörleri

Finlay McQuade

Lynne Giallombardo

> Sahibi

Dipnot Bas. Yay. Paz. Ltd. Şti Adına

Emirali Türkmen

> Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Semire Ruken Öztürk

> Grafik Tasarım: Ali Karadoğan

> Kapak Tasarımı: Mehmet Sobacı

> Kapak Fotoęrafı:

Tepe'nin Ardı (Emin Alper, 2012)

Ofset Hazırlık: Dipnot Yayınları

Baskı: Mattek Mat. Bas. Yay. Tan. Tic. San. Ltd. Şti.

Sertifika No: 14999

Yayın Türü: Yerel Süreli Yayın

ISSN: 1309-5838

Adres ve Yönetim Yeri

Dipnot Yayınları

Selanik Cad. No: 82/24

Kızılay / Ankara

Tel : (0312) 419 2932

Faks : (0312) 419 2532

E-Posta : sinecine@gmail.com

Web : www.sinecine.org

**sinecine, TÜBİTAK ULAKBİM
Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı
(SBVT) tarafından indekslenmektedir.**

İçindekiler

Editörden

5-7 *Hasan Akbulut'un Sunuşu*

Makale

- 9-25 *Doğu Avrupa Sinemasında Post Komünist Nostalji*
Özgür Yaren
- 27-52 *Varlığın Özü "Tepenin Ardı"nda: Emin Alper'den Bir*
Varol(ama)ma Öyküsü
Ayşegül Gündoğdu
- 53-74 *Tepenin Ardı: Homososyallik, Aile ve Erkeklik*
Aslı Gön
- 75-96 *John Cassavetes Sinemasında Gerçekliğin Üretimi:*
Diyaloglar ve Görüntüler Üzerinden Bir Değerlendirme
Fırat Osmanoğulları & Didem Mutlu
- 97-113 *Sınıfta Bir Yargıç Olarak Okul*
Burak Şahin & Neriman Açıkalin
- 115-127 *Büyük Sır: Sessizlik, Sinema ve Modernizm*
Des O'Rawe
(Çev. Yüksel Tuna)

Değini

- 129-130 *Yeni Medya_AçıkLab*
Ersan Ocak
- 131-132 *Turkishcine.ma*
Ahmet Gürata

sinecine Kitaplığı

- 133-138 *Yeni Kitaplar*
Eren Yüksel
- 139-146 *Ş. Ezgi Mert*

Editörden

Hasan Akbulut'un Sunuşu

sinecine'nin 9. sayısından merhaba. Bahar sayımızda beş makale, iki değini, bir çeviri ve yine yeni yayımlanmış sinema kitapları tanıtımı yer alıyor. Bu yazılardan ilki, Özgür Yaren'e ait, "Doğu Avrupa Sinemasında Post Komünist Nostalji" başlığını taşıyor. Makalesinde Yaren, soğuk savaşın ardından kurulan post komünist Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan ekonomik, toplumsal ve ideolojik dönüşümün yarattığı hayal kırıklıklarının, nostaljinin, filmlerdeki izine düşüyor ve Doğu Avrupalı post komünist filmlere, "bu filmlerin yaygın biçimde başvurduğu estetik stratejilere, özellikle geçmiş rejimi grotesk törenlere indirgeme ve belgesel arşiv görüntülerini oyuncu bir biçimde kullanarak manipüle etme stratejilerine odaklanıyor". Yazar, post komünist filmlerde ortaya çıkan *Jugo-nostalgiya*'yı, Doğu Avrupa filmleri örneğinde, Svetlana Boym'un "onarıcı" (yeniden kurucu) ve "düşünsel" nostalji kavramları eşliğinde ve çok sayıda film üzerinden analiz ediyor.

Bu sayımızda Emin Alper'in yönetmenliğini yaptığı *Tepenin Ardı* (2012) filmi üzerine iki makale yer alıyor. "Varlığın Özü 'Tepenin Ardı'nda: Emin Alper'den Bir Varol(ama) Öyküsü" başlıklı makalesinde Ayşegül Gündoğdu, filmsel anlatıda yer alan Mersin'in bir yaylasında yaşamaya başlayan Faik ve çevresindekilerin, Yörüklere dair ürettiği söylemler üzerinden, insanların/ toplulukların varlıklarını devam ettirmek için nasıl bir öteki/ düşman yaratma eğiliminde olduklarını açıklıyor. Yazara göre filmin asıl vurgusu, "bireylerin ve toplumların 'gerçekliklerinin' tam da o gerçekliği içine alıp yok etmekle tehdit eden ontolojik bir boşluk ve hiçlik üzerine yapılandırılmış kurgular olduğudur. Bir başka deyişle "varlık, esasında ontolojik boşluk üzerine inşa edilmiş bir fantezi kurgusudur" diyen Slavoj Zizek'in izinden giderek Gündoğdu, film boyunca her şeyin olabileceği duygusunun, paranoyanın görülmeyen "düşman" aracılığıyla nasıl yaratıldığına dikkat çekiyor ve analizini Lacan'ın bakış, arzu gibi kavramlarıyla sürdürüyor.

"*Tepenin Ardı*: Homosoyallik, Aile ve Erkeklik" başlıklı makalesinde ise Aslı Gön, filmi, "farklı erkeklerin ve erkekliklerin oluşturduğu, bir ulus ve ordu gibi davranan, erkek homosoyallığının üretildiği aile çerçevesinde" çözümlüyor. Filmsel anlatıdaki aile ilişkilerinin, erkekliği toplumsal bir inşa olarak biçimlendirdiğini vurgulayan yazar, olay örgüsünün de aile üyelerini ortak bir düşman etrafında birleştirerek egemen erkeklik kavrayışının, nasıl

aile içinde üretilip bu sınırları aştığını da açıklıyor. Yazar, filmin “oğul ve torun ilişkileri ve bu ilişkilere eklenen işveren-çalışan ilişkileri ile erkek homosoyallliğini üreten bir aileyi merkeze alarak, erkekliğe dair belirli yaklaşımların örnek alınmasına olanak sağlayan bir sosyalizasyon sürecini ortaya koyduğunu” iddia ediyor.

Fırat Osmanogulları ve Didem Mutlu, “John Cassavetes Sinemasında Gerçekliğin Üretimi: Diyaloglar ve Görüntüler Üzerinden Bir Değerlendirme” başlıklı makalelerinde, Amerikan Bağımsız Sinemasının önemli yönetmenlerinden biri olan John Cassavetes’in filmlerindeki gündelik konuşma dilinin, doğaçlama ya da doğaçlamamış gibi görünen dil sürçmelerinin, konudan konuya sıçramaların ve görüntü kullanımının, birbirini bütünleyerek gerçekçi bir anlatım oluşturduğunu, yönetmenin filmlerinden örneklerle serimliyorlar.

“*Sınıf*’ta Bir Yargıç Olarak Okul” başlıklı makalelerinde ise Burak Şahin ve Neriman Açıkalın, Laurent Cantet’in yönetmenliğini yaptığı *Sınıf* (*Entre les murs*, 2008) filmini, günümüz toplumsal problemlerinin bir temsili olarak görüyor ve okul içinde gerçekleşen ilişkilere, sosyolojik olarak yaklaşıyorlar. Yazarlara göre “okul, doğru ile yanlış ve bilen ile bilmeyen arasındaki karşıtlığı gayet eşitlikçi gözükken bir yerde bile hukuku hiçe sayarak kurmaktadır”. Yazarlar, toplumdaki sınıfsal, etnik vb. karşıtlıkları canlı tutan okulu, öğrencilerin üzerinde yaptırım uygulayan bir yargıç olarak niteliyor, ancak öğrencilerin de okulun “kuşatıcılığına” çeşitli direniş taktikleri ile yanıt vermeye çalıştıklarını söyleyerek filmi eleştirel biçimde okuyorlar.

Bu sayımızda yer verdiğimiz çeviri yazımız ise, “Büyük Sır: Sessizlik, Sinema ve Modernizm”. Des O’Rawe, yazısında “sinemasal sessizlik, görsel zenginlik deneyimi üreten işitsel bir boşluk mu yaratır?” diye soruyor ve sessiz sinemanın, sanıldığı gibi hiç de sessiz olmadığını söyleyerek sinema tarihi içinde filmler ve kuramcılar eşliğinde sessizliği tartışıyor. Çoğu kez “sanat” filmlerinde bir yabancılaşma pratiği olarak öne çıkan sessizliğin, gerçekte erken sinemada belirgin biçimde kullanıldığını vurgulayan yazı, film çalışmalarında tarihe yeniden ve başka türlü bakmak gerektiğine iyi bir örnek sunuyor.

Değini bölümünde Ersan Ocak, kısa adıyla “nmopenlab.com” olarak adlandırılan, veritabanı filmciliği (*database filmmaking*), dijital hikâye anlatıcılığı (*digital storytelling*), veri görselleştirme (*data visualization*), web belgeseli (*webdoc*), etkileşimli belgesel (*i-doc*), belge oyun (*docugame*) gibi yeni medya hikâye anlatıcılığı (*new media storytelling*) üzerine kuramsal ve uygulamalı çalışmaların yapılmasının amaçlandığı Yeni Medya AçıkLab/ New Media OpenLab projesini anlatıyor. Ahmet Gürata ise, bu proje kapsamında

oluşturulan ve Türkiye’de sinemanın 100 yılı aşkın birikimini dijital ortamda arşivlemeyi amaçlayan “Turkishcine.ma” (<https://turkishcine.ma>) veri tabanı hakkında bilgi veriyor. Bu projelerin, şimdiden, Türkiye’deki medya ve film araştırmalarına önemli katkılar getireceği söylenebilir.

sinecine kitaphığı’nda bu sayımızda yedi sinema kitabı yer alıyor. Editör yardımcımız Ezgi Mert, Bülent Küçükdoğan ve Zeynep Özarslan’ın derlediği *Sinema Kuramları 1 ve Sinema Kuramları 2*; Warren Buckland’ın *Sinemayı Anlamak* ve Senem Duruel Erkılıç’ın *Sinema, Tarih ve Bellek* kitapları; Dr. Eren Yüksel ise Thomas Elsaesser ve Malte Hagener’in *Film Kuramı: Duyular Yoluyla Bir Giriş*, Douglas Kellner’ın *Sinema Savaşları* ve Geoffrey Nowell-Smith’in *Luchino Visconti* kitapları üzerine yazdılar.

Bu sayıdan itibaren dergimizde bazı yenilikler söz konusu olacak. Dergimizin sonraki sayısında editörlüğü, *sinecine* fikrini başından beri birlikte paylaştığımız Senem Duruel Erkılıç üstlenecek. Duruel Erkılıç’a başarılar diliyoruz. Bir diğer yenilik ise, Yayın Kurulu olarak aldığımız karar gereğince, dergimizin her Bahar sayısını bir temaya ayırmak. Bu doğrultuda 2015 yılının Bahar sayısının 6(1), “suç ve adalet” konusuna ayrıldığını, sinema araştırmacılarına ve yazarlara, suç ve adalet ile ilgili çalışmalarını *sinecine*’ye gönderebileceklerini şimdiden duyurmak isteriz.

sinecine’nin, editörlüğünü yürüttüğüm sürede editör yardımcılığı görevlerini titizlikle yerine getiren Burçin Kalkın Kızıldaş ve Ş. Ezgi Mert’e, *sinecine*’yi yayına hazırlayan Ali Karadoğan’a, yayıncımız Emirali Türkmen’e ve Prof. Dr. S. Ruken Öztürk’e çok teşekkür ediyor, iyi okumalar diliyorum.

